

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Rheni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66816)

PROVINCIA RHENI.

Omplectitur Rheni prouincia domicilia decem, socios amplius trecentos. Colonia quattuor & triginta. Moguntia tres & quinquaginta. Herbipoli quinque & quadraginta. Spira septēdecim. Fulda triginta. Molsbenij tres & viginti. Paderbona septē. In Treuerensi collegio sexaginta quattuor. In reliquis idem, qui superiore anno numerus. Societas aucta socijs triginta quattuor, sex autem obitu diminuta.

COLONIENSE COLLEGIVM.

Valde laborauit hoc anno Coloniensis Ecclesia propter subitum Pastoris à Romana Ecclesia dissidium, sed quoniam ea res nos fere nihil attingit, iccirco quæ nostra sunt, ea tantum breuiter perstringemus. Inchoatum tēpli opus persequebatur Societas, cum in ijs motibus contra Iesuitas conclamatum est, eos peropportune templum alijs, non sibi construere: breui enim fore, vt è suis sedibus pellerentur. Amici vt ab edificatione cessaretur, magnopere suadebant, quod dicerent satius esse tumultibus paulisper cedere, quam salutem nostram cum multorum salute coniunctam in discrimen offerre. Tamen Dei sanctorumq. patrocinio depulsis, quæ impendere videbantur periculis, omnia cessere feliciter, tantum enim abest vt ab ope

re cessaretur, ut etiam in medijs fluctibus sit perfectū. Id postea sed ita tempestate ab Episcopo Vercellensi, quem ad res componendas Romanus Pont. huc legaue rat, vsitatis ecclesie ritibus consecratum est. enituit in ea re singularis Prasulis virtus, qui post habitis ceteris rebus, ut cum splendore omnia accurateq. persiceret; pridie nobiscum & cibis abstinere, & pernoctare in precibus voluit. Vbi dies illuxit amictu Pontificio ceteraq. pompa processit in templum: ibi ritus consecrationis exorsus septem ipsas horas in ea religione magna cum voluptate consumpsit. Non minore pietate, quam hilaritate celebrata res est. frequentia hominum tanta, ut quanquam ades satis illa quidem sit laxa, multos tamē adhuc propter angustias excluderet. Quin heretici quoque mixti catholicis attoniti rei nouitate confluerant, ut qui nunquam sua memoria aliquid tale conspexerant. Nec vero in perturbata ciuitate benemerendi de proximis occasio defuit. nunquā magis visa est vigere religio, quam cum ab improbis petebatur. Ad sedandos, quos dixi motus non tam humana quam diuina sunt quæsitæ præsidia. Decreta est horarum quadraginta supplicatio, quæ ut in ea ciuitate noua res fuit, ita maxime catholicorum animos excitauit. Et quia res diuinis nitebatur opibus non humanis, eos quoque exitus habuit, quos a Deo sperari par erat. nam Gebardo Truchse Archiepiscopus munitate re spoliato, nouus Archiepiscopus Ernestus Bauariæ Dux renuntiatur. Tum demum Colonia respirare visa est, & tanquam ex luctu caput extollere. Ergo pro tā diuino munere sacra solennia in æde nostra peracta sunt.

sunt,

sunt, proposita peccatorum venia indulgētiaq. ijs omnibus qui adessent. sed quanquam domi firmata pax videbatur, foris tamen hostium vires opesq. crescebant. Id rursus ad diuina poscenda suffragia catholicos incitauit. itaque ad certum tempus continens supplicatio decreta est, eaq. pluribus dispersita templis, ut suus cuique templo supplicationis dies statueretur. De celebri Mysteriorum usu nihil attinet dicere, ingens obuentium numerus fuit, ut etiam memoriam præteriti temporis superaret. Par propemodum animorum fructus. Ad pœnitentiam adductus est quidam, qui nullū flagitij genus reliquum fecerat: & quod grauissimum est, nō modo sibi ipse oberat quod corrumpebatur, sed alios etiam plurimos corrumpebat. is deinde apud nos vniuersis vitæ sceleribus expiatis, & multa quæ nefarie abstulerat vniuersa restituit, & sollicito cœpit animo, esse quo pacto ad frugē reduceret eos, quos impura sua cōsuetudine congressuq. peruerterat. Venit ad confitenda peccata puella quædā, quæ rebus suis desperatis cum se precipitem egisset in Rhenum, diuinæ providentiæ consilio semiuiua à nauta, qui per tenebras strepitum cadentis acceperat, extracta est. Vir nobilitatis studio nouæ religionis adductus, sic enim hæresim appellabat, multas adolescētes peragrauerat regiones, multisq. cum hæreticorū ducibus, in Gallia, Polonia, Moravia, Silesia, Geneuæ quoque cum Beza vitam egerat; cumque modo se ad hos, modo ad illos hæreticos inclinaret, anceps dubiusq. quos nam potissimum sequeretur; tandem diuino consilio in apertum vitæ discrimen adductus, supplex Deo vovit se ad Ecclesiam

siam

sciam Catholicam, si præsens periculum effugeret, rediturum: effugit, venitq. Coloniam; ibi graui morbo uehementer afflictus nostros accersit, peccataq. iam inde a prima pueritia repetens, tanta vi lacrimarum confessus est, ut uocem frequens singultus includeret. paucis interpositis diebus valetudini redditus, post annum fere trigésimum Ecclesie sacramenta percepit. Sed ab heresi partim Caluiniana, partim Lutherana abducti sunt quinquaginta. & quanquam ex Anabaptistis rari admodum respiscunt, non defuerunt tamen ex eo numero, qui cum Catholicis se coniungerent. Collegium conuictorum in tantis urbis periculis non est admodum diminutum: fuerunt in eo perpetuo contubernales septuaginta. Qui uero scholas nostras in uniuersum frequentant, circiter octingenti. Litteræ & pietas pari cum laude iunguntur. Quidam ex his adolescentibus cum in publica platea mendicum misere abiectum offendisset, prehensa manu in valetudinariæ multitudine inspectate deduxit: & apud eum reliquit argentum. Taceo precandi studium, sacramentorum usurpationem, pœnas ultro susceptas ieiuniaq. quæ huic iuuetuti cum ceteris huiusmodi contuberniis communia sunt. In Societatem duo & viginti, in usq. artiū Magistri quattuordecim sunt adlecti. Societas à ciuibus, quæ illorum humanitas est, ualde amatur, à principibus præsertim uiris ac Senatorijs. quod tum maxime declaratū est, cum in ea perturbatione motuq. ciuitatis templo nostro illata uis est. habitus est enim cum primum potuit ea de re Senatus, delectiq. duo, qui rebus diligenter inspectis ad Senatum omnia referrent.

rent. Non minore nos beneuolentia ciues catholici
 prosequuntur. indicat illorum aduersus hereticos
 praclara defensio. Parochus è Iudæo Christianus
 factus, venerationem sanctarum imaginum, vt seditio
 sam multitudinem sæpius iam compressam ad noua sa
 cinora inflammaret, varijs modis insectabatur. Ad
 Archiepiscopum re delata continuo ei sacris omnibus
 interdicatur: id vbi hereticorum vulgus accepit ad pa
 ræciam conuolat frequens, pastoremq. suū qui concio
 ne prohibebatur, valetudinem excusantem vi ferroq.
 ad concionem adigit. Sed conatu depulsi, omni impetu
 ad templum nostrum feruntur, in eoq. armati iruculento
 vultu diuina perturbant. Catholici suscepto
 nostri nominis patrocínio, vim vi repellere, prio
 resq. in hostes dum conantur inuadere, eos cum igno
 minia & dedecore fugant.

TREVERENSE COLLEGIVM.

Vita excessit in hoc Collegio Gulielmus Lymbur
 gus pietate eximia Sacerdos, qui Romæ olim cū
 familiæ nostræ parente atq. auctore vixit. annum ege
 rat in Societate sextum & trigessimum. Is ante quam
 decederet, quamuis afflictissima valetudine esset, no
 xas animi: vt expiaret è cubili surrexit, prædixitq. ei,
 apud quem se expiauerat, horam illam sibi esse supre
 mam, atque ita contigit: mox enim nec opinantibus so
 cijs in Domino conquieuit. Tentata est adolescentiū
 quorundam constantia, qui vel Societate recepti iam
 erant, vel consilium de Societate susceperant. Adole
 scens

scens patre diuite & Senatore natus, eñ ad nos animũ adiecisset, admonitus ea de re pater ab amicis, misit qui filium de sententia deiceret. Adolescens virum semper se præbuit, nec ullis terroribus lacrimisq. flecti, nullis dolis insidysq. decipi potuit. Ad senatum delata res est, qui cum Rectorem accerseret, Sacerdotes ad eum missi sunt duo. ij ex prudentia & ætate iuuenis facile probarunt senatui, a se illum, ut domestici criminabantur, nõ esse deceptũ. Senatus eorũ oratione victus decernit, quam potissimum, ad consequendam salutem, viam adolescens inire velit, id eius arbitrio relinquendum: extra limites suos prodire Senatũ, si in ijs rebus, quæ ipsum nihil attingunt, suam interponat auctoritatem. ita is exitus rei contigit, quem adolescens optabat. Nec minori admirationi fuit cuiusdam fortitudo Pistoris, qui sex ipsos menses pugnã matris propinquorumq. sustinuit, cumq. illa eiulatibus lacrimisq. quotidianis, hi spe decoræ coniugis rudem animum sollicitarët, is tamen adeo fortiter insidiosis vel promissis vel precibus restitit, ut non ex humili atque abiecta, sed ex generosa ac nobili videretur stirpe profectus. Gymnasium auditoribus constat circiter mille. Conuictorum vero numerus, propter pestilentie suspicionem non nihil est imminutus. Ab his præclarum spectaculum editum de restituta B. Io. Damasceno manu: quæ res tantum pietatis & admirationis habuit, ut fletum spectatoribus concitaret. Templum constantibus sæpe refertum. Communicantium multa millia fuerunt. Puella quædam, quæ ad nos Sacramentorum causa ventitare consueuerat cum auiæ

defunctæ specie terreretur, quam malum demonem suspicabatur, monita est à Sacerdote nostro, ut aqua se benedicta, & Crucis signo muniret. ea res spectri vires non modo non imminuit, sed etiam auxit. nimirum noxium non erat id spectrum. itaque mulier ut à Sacerdote erat edocta, quid imperet, rogat, paratam se esse opem, quam possit afferre. tum *Ania*, ut certi, inquit, agri prataq. à quibus sunt ablata reddantur. nã eorum duntaxat usum habebat in vita, sed heredes inter se diuisa possidebant ut sua. addiditque ea, quam dixi, *Ania*, ut votiuas quasdã peregrinationes puella susciperet, quas suscipere ex voto ipsa non potuit. quæ cum hæc fecisset, omni illa terrore molestiaque liberata est. Ab hoc Collegio mendicorum more peregrinati sunt multi. qua in re occasio nostris fratribus est oblata aliquid ferendi pro Christo. Tres in hereticos milites inciderunt, à quibus spoliati pallijs & pecuniola domum inanes dimittuntur. Duo alij fame & itinerum labore confecti ad pagum vesperi diuertebant: sed veriti ne ipsi quoque militibus obuiã fierent, per agros ac dumeta ad alium pagum cursu contendunt. eo intempesta nocte cum peruenissent, singulatum ædium fores feriunt, ut vel tanquam inopes exciperentur hospitio, vel de itinere docerentur. Sed quia paganorum vulgus ob excursiones militum erat in metu, aperire fores ausus est nemo: tamen ab uno tandem in suas sedes admissi, aqua fessas vires oleribusq. resciant. Vix quieti se dederant, cum vniuersus pagus clamoribus personat, hostes adesse, intus esse predones. Rustici timore exterriti alij alio in vicinam

syluam cum pecore se se abdunt. nostri quoque ad alios pagos auis & occultis itineribus auolant. cumque vulgo pro hostibus haberentur, pulsantibus aedium fores, qui responderet, inuentus est nemo. iam dies illuxerat cum omni destituti solatio, porcorum haram festi succedunt. Sed iterum tumultus exoritur, iterum clamor, hostem adesse. nostri ignari sua causa tumultum exortum, ipsi quoque suis rebus valde metuere, pauidique ex hara prodire. Sed pro hostibus comprehensi deducuntur in Arcem. Hic a custodibus vnde veniat, quo tendant, quidue noctu vagentur interrogati, aegre tandem & a suspicione, & e custodum manibus sese liberant. Ex hoc eodem Collegio rogatu Parmensis principis, & consilij Regis catholici, missi sunt aliqui, ut noui collegij fundamenta iacerent, Lutzenburgum. ei Collegio Prioratum quemdam Vnseldungensem Rex Catholicus assignauit. Duo ibi sunt Sacerdotes, qui & Societatis & Catholicorum Sacerdotum munera obeunt. Habent conciones, praeter dies festos, singulis hebdomadis ternas. Sic autem amantur, ut cum eos Rector per litteras reuocaret, Gubernator ciuitatis occlusis subito portis, negaret se, uti discederent, permisurum: iccirco enim eos Lutzenburgum vocatos, ut illic tamdiu sint, quamdiu recens Collegium constituitur; iccirco & aedes & annuos illis redditus ex eo, quem dixi Prioratu, decretos. simulque ad Visitatorem & Rectorem Treuirensis de ijs retinendis litteras dedit. Nec dubium est, quin si ibi sedes Societas locet, magnum e suis laboribus captura sit fructum: est enim genus hominum maxime ad pietatem virtutemque

propensum, catholicam religionem caste colit, Dei verbum auide arripit. Et cum sit Lutzenburgum Ducatus vniuersi caput, eo adiuto de reliqua tuenda inuandaq. ditione magna spes est.

M O G V N T I N V M E T

Herbipolense.

IN hæreticis abducendis non inutilis consumptus est labor. duodeuiginti sunt abducti. in his quidam affirmavit, se simulac quemdam aspexisset è nostris, multis molestisq. curis cœpisse animo conflictari, ac tum primum de deserenda hæresi cogitare, nec vero ante animo fuisse tranquillo quam sua apud nos peccata confessus est. Alius quinquagenarius cum in extremo vitæ periculo amicorum rogatu Sacerdotè admisisset è nostris, cum eoq. multa de sacro eucharistiæ mysterio contulisset: tandem post duarum certamen horarum manus dedit, et antea et vitæ peccata detexit: Eucharistiam vero ipsam non prius à nostris accepit, quam se hæresim erroresq. omnes depositurum polliceretur. Alius Senatus hæretici metu occulte catholicus quadraginta prope annos hæreticorū communionē vsus erat; Sed cum Moguntiam ad expianda crimina se contulisset, libens ad catholicorum communionem reuertit. rogatus quid eum in catholica veritate in medio nationis prauæ tot annis hærentem retinisset, Quia, inquit, cum semel clandestino catholicorum sacrificio interesssem, cruentam hostiam inter sacrificantis manus aspexi. Quidam dum intestinorum

dolo

doloribus torqueretur, Sacerdotem nostrum de nocte euocauit, eiq. peccata rite confessus, vouit si dolores remitterent curaturum, vt in honorem B. Erasmi sacrificiū Missæ, vbi dies illucesceret, offerretur. vix vota fecerat, cum dolor omnis resedit. Hæc de Moguntino, nam cetera cum ceteris sunt communia, Duo autem ex hoc Coll. in Societatem nostram se dicarunt. Herbipoli diem obiit Ioannes Philenius excellētī virtute Sacerdos, is quam charus esset non modo domesticis sed etiam externis, mæror funeris declarauit. Mulier cum abortum sæpe fecisset, iterumq. grauida horreret abortum, ad Patrem supplex adijt, sui partus infelicitatem misere destens. Pater bono animo esse iussit, fore enim vt filium omnino pareret. quod mirifice cum re congruisset ipsa nobis mulier vaticinij memor exposuit. Præsto etiam fuit nostrorū opera moribundis. Herbipolēsis episcopi suffraganeus eo semper fuit in Societatem amore, vt cum animam ageret, ne tum quidē obliuisci posset nostri: aliquos è Societate dies noctesq. sibi semper adesse voluit, & quamuis ille quidē è B. Dominici familia esset, haberetq. in suo cœnobio satis nobile monumentum, maluit tamen humili apud nos, quam nobili apud suos sepulchro mandari. Hic quamquam multi sunt, qui nostrum ordinem vehementer expetant, vnus duntaxat, isq. magister artium impetrauit. alij vero ad alios sese ordines contulerunt. Multorū domi forisq. confessiones exceptæ sunt: quingenti amplius iam inde à primis annis suorum scelerū memoriam replicantes, animum expiarunt. Triginta ab heresi reuocati sunt, quorum tres inter suos suæ

ministri, vnus autem regressus in patriã, vbi minister
 fuerat, maximam omnibus admirationem attulit, cū
 & constantem se in religione praberet, & opes suas
 pauperibus erogaret. Illud autem contigit admirabi-
 le, in quo pene de heresi triumphatum est. Aedes
 erant cuidam Parocho non procul ab vrbe, siue malo
 dæmonē, siue hominum præstigijs infestã, narrabat ip-
 se Parochus, domesticiq. propinqui, quicquid erat in
 ædibus magno impetu ad terram affligi, ardentes præ-
 terea faces easq. plurimas in conclauī, quo nulla a-
 spirabat aura conclusas, anhelitu vno restingui, lectos
 cubatibus, puluinos ceruicibus vi summa subtrahi; ple-
 risque domesticorum sic includi fauces, vt præfocari
 viderentur; denique multa & aspectu, & auditu te-
 tra in ea domo fieri solita. Parochus tristis consiliique
 inops, nostros adiit, commemoratisq. quas pateretur
 iniurijs, Sacerdotem aliquem, cuius præsidio tueri se
 posset, à Rectore poposcit. Datum est Vni negotium,
 qui cum ieiunus sub vesperam eo se contulisset, vix in-
 tra limen pedem intulerat, cum ea ipsa quæ audie-
 rat, intuetur ipso cum comite inspectante parieti est
 impacta scutella tanta vi tantoq. impetu iaculantis,
 vt eos qui aderant metu propemodum exanimari. Pa-
 ter omnes bono animo esse iussit, hortatusq. Parochū,
 vt ad expiandum animum se compararet, ipse supelli-
 ceo stolaq. indutus in superiorem ædium partem, vbi
 plerumque tumultuari consueuerat dæmon, ascendit
 Hic vsitatis ecclesiæ religionibus ad dæmones fugan-
 dos adhibitis, cum responsum daretur nullum, nemoq.
 Sacerdotis voce prouocatus adesset, redit ad cohortan-
 dos

dos domesticos, præcipueq. tum ad hæresim abiicien-
dam, tum ad expianda confessione peccata lustratisq.
rite sedibus ad collegium non sine magno animorum
lucro reuertit: constat enim multos ab hæresi restitu-
tos Ecclesiæ, & ædes illas omni superiore molestia, ut
testatus est postea Parochus, liberatas.

SPIRENSE, ET FULDENSE.

Spiræ confessionum per utilis opera fuit, auditiq.
sunt hæretici quattuor & viginti. Auditorū è Gy-
mnasio numerus non magnus ille quidem est; Senatus
enim seuerissima lege cavit, ne quis quemquam e no-
stris auditoribus tecto recipiat, nec tamen defuere,
qui cum educarentur in hæresi contemptis præcepto-
ribus suis ad nos confugerint. Religiosi etiam quidam
Senatus iussu de habitatione depulsi maluerunt per-
noctare sub dio, quam disciplina nostra carere. Est
Spiræ domus quædam ad sustentandam discipulorum
inopiam à maioribus constituta: sed eius contubernij
disciplina labefactata, cum Spirensi Capitulo Episco-
pus egit, ut in Seminarij formam redactum nostrorū
curæ fideiq. committeretur. Itaque litteris ad P. Ge-
neralem datis duos, quos ei seminario præficeret, im-
petrauit. Aluntur in eo huius Diœcesis adolescentes
duodecim. ij quanquam sacris non alligantur, eo ta-
men fere propendent omnes, ut profanis rebus cu-
risq. posthabitis vni Deo famulentur & vacēt. Data
sunt hoc anno spectacula duo. alterum Christi corpo-
ris ferijs. alterū in anniuersaria instauratione Gym-

nasij. Nam cum ad hanc renouati Gymnasij celebritatem tum Ecclesiastici, tum iuris consulti Societatis amantissimi accedere soliti sint; ut utrisque consulere tur, permouendi fuerunt B. Iuonis spectaculo, qui & civiles tractauit causas, & Deo se praeipuo quodam pietatis studio dicauit. Itaque huius Beati liberalitate permoti complures largas in egenos discipulos elemosynas contulerunt. Prior actio eo spectabat, ut fides, quam de Eucharistia catholici profitentur, a vetustissimis Ecclesiae doctoribus sanciretur. Auxiu rei celebritatem frequentissimus Spirae conuentus ex omnibus Romani imperij legatis. Hic mirum quam disrumperentur haeretici, ut etiam pro concionibus continere se non possent, quin praecalam de Eucharistia opinionem, e suorum mentibus quantum in ipsis esset, euellerent, admonerentq. magno tum verborum apparatu, tum dicendi studio, ut hominum, qui Iesuitis adhererent relicta doctrina, purum ipsi Dei verbum amplecterentur. Sed ab haeticis non semel exagitati sumus. Alius praecipuus haeticorum minister dederat viro graui sibi que familiari quaestiones aliquot, quas expediendas obijceret nostris: eas nostri facili negotio cum dissoluissent, & ille iterum ac sepius nostrorum responsa conaretur infringere, demum qua in arte differendi peregrinus esset, ostendit. nam ut cetera taceam, ingentem argumentorum numerum ex libro quodam Patris Gregorij de Valætia, qua ille confutandi gratia collegit, descripsit ad verbum, eaq. ad nos homo minime malus mittere non dubitauit, vel quia eo nos forte carere libro, vel quia qua esset eius libri

libri sententia fugere existimabat. Sed ei in hanc fe-
re sententiam responsum est: nos argumentorum vel
copiam vel subtilitatem, quando ea è Gregorij nostri
scriptis appareret esse translata, minime admiratos
nec dubitare, quin apud eundem, quemadmodum
ea conuelleret, reperiret: Quod si eo forte libro care-
ret, à nobis eius copiam libentissime factum iri. his ille
perlectis quasi de caelo tactus animo sic concidit, ut
perpetuo hiscere iam non audeat. Spiræ duo ad Socie-
tatem se aggregarunt. Tres autem Fuldæ. Sed in Ful-
densi collegio ad cetera benefacta illud accessit. quod
coactis ineunte anno mendicis, tum est habita cohorta-
tio, tum eleemosyna per pios homines distributa. Ab
hæresi sunt absoluti complures, institutaq. Euchari-
stie nomine supplicationes ad confirmandos contra hæ-
reticorum perfidiam Catholicos. Gymnasy nomen a-
pud Lutheranos quoque est in honore. addita est sex-
ta quædam schola, ubi præter literarum doctrinam
ipsis etiam hæreticorum filijs christiana traditur disci-
plina, aliq. Lutherani parentes ex alijs scholis huc
suos liberos mittunt. Auxit existimationem Gymna-
sii auditorum in fide constantia, quorum exemplo fa-
ctum est, ut religio catholica ipsis quoque probarè cœ-
perit aduersarijs: vident enim adolescentes solo inter-
dum pane contentos ab omni obsonio temperare po-
tius, quam cōtra religionis imperium carnibus vesci.
Puer decimum agens annum cum minis blanditijsue
nullis adduci posset, ut vetitas per Quadragesimam da-
pes attingeret, effecit ut eius quoque Lutherani parē-
tes ab adipatis mensis carnibusque discederent. In-
soda-

soda-

sodalitate Dei Matris par exercitatio virtutum. Cum a
sodalibus quis effertur, eius funus magno pietatis ex-
plo reliqui curant. Quidam ex his, qui vita excefferant,
adeo rerum omnium inops & nudus erat, ut eius ma-
tri ne ad inuoluendum quidem cadaver suppeteret
linteum. Sodales quicquid ad honestatem funeris per-
tinebat, id omne curarunt inter ducendum funus illud
accidit periucunde, quod cum hic, ut dixi, per honorifice
efferreretur, celebri comitatu facibusque permultis: com-
modum efferebatur hæreticus nulla funeris pompa,
nulla Cruce, nulla denique ceremonia, quasi canem di-
ceres pecudemue efferi non hominem. id dum Luthe-
rani conspiciunt, repente suo abiecto funere ad sodalis
funus cum reliqua multitudine conuolant. ea res pleris-
que risum, non nullis etiam stomachum mouit, sed ta-
men facile indicauit Catholicæ veritatis quanta sit
vis, cum ipsos quoque aduersarios suæ vitæ perfidiæque
iam pigeat.

HEILIGENSTADIENSE ET
Molsheimense.

Heiligenstadij tres se Deo in Societate dicarunt.
Crebra hoc anno fuit Sacramentorum admini-
stratio. Eucharistia tribus amplius millibus distributa
est, qui numerus in tanta hæreticorum multitudine
non est exiguus. Nec minor Confitentium numerus,
qui vel e vicinis pagis oppidisque, ut nobis potissimum
confiterentur, aduenerant. inter quos integræ suere sa-
milie, quæ se suis Parochis credere non audebant. Ex
hæ-

hæreticis quattuor supra viginti ad Ecclesiam Catholicam redierunt. quorum vnus sexagesimum iam annum sua dogmata pertinaciter defendebat. Actæ sunt comediæ duæ, altera de filio prodigo, altera De B. Magdalena Pœnitentia; vtraque lacrimas ijs, qui spectabant, expressit. Ad Magdalena pœnitentis actionem non modo frequens ciuitas, sed è vicinis etiã pagis confluxere permulti. Hic illud admiratione non caruit, quod cum pridie ingens aquarum vis decidisset, & inter agendum præcipites imbres singulorum capitibus immineret; ab omni tamen iniuria actores fuerunt immunes; vt diuino consilio factum videatur, vt quoniam ad reuocandam auitam religionem hæc spectacula referuntur, eorum celebritatem pluuiæ nõ fœdarent. Miles dum ea, quæ ad Lazari sepulchrum gerebantur, irridet; repente animo viribusq. deficiens in terram misere lapsus est, tandemq. vix rediens ad se se spectaculo excessit. Femina multis inquinata peccatis desperatione veniæ saepe se in amnem præcipitare constituit. at dum præclaram Magdalena pœnitentiam tacita spectat, ipsa quoque spe concepta veniæ ad Pœnitentiam adducta est. Crebò in vicinos pagos excursus est non sine multorum salute fructuque. Multæ auditæ sunt Confessiones, præsertim vbi vel rarus fuerat audiendi vsus vel perperam audiebantur à Parochis. nam cum superioribus temporibus Parochi binos ternosue simul sua quemque peccata confitentes audirent, admirabantur postea nostrorum audiendi rationem, qui non vno pluribus singillatim operam dabant. Sed quæ sit apud hæreticos Societatis opinio

nio

nio facile illa declarant. Non longe distat Molhusii oppidū, ubi concionatores heretici quasdam suis pre-
 cationum formulas præscribent, quibus triplicem à se hostem propellerent, Turcam, Romanum Pont. & maxime omnium Iesuitas. Alius eodem in oppido de grege ministrorum scriptum quoddam germanicis contextum rhythmis in vulgus dedit, quo probare conabatur, se reliquosq. Lutheranos veros esse Iesuitas, non autem eos qui ab Ignatio Loiola orti dicerentur: nosque nominatim perstringens mirifice sibi alijsq. Lutheranis de hoc nouo nomine gratulabatur. aucupatus est ille quidem alieno nomine gloriolam aliquam, sed ignominiam reportauit: notata est enim à sapientibus hereticorum leuitas, quod cum varijs se ante nominibus appellassent, ad extremum nomen nostrum quod paulo ante probris maledictisq. prosciderant, vt honorificum & gloriosum sibi vendicarunt: vt iure optimo quicquid in Iesuitas ante dixerant, scripserant ue, id totum in eos novos Iesuitas quadrare aptissime videretur. E Mollheimensi Collegio quattuor sese adiunxerunt ad nos nostris vsibus satis apti. Schola & si proximo anno propter pestilentiam dilapsa iam erant: hoc anno, impari quidem numero, sed tamen non exiguo restituta sunt.

CONFLVENTINVM COLLEGIVM
 & Residencia Paderbornensis.

Confluentia instituta est nostris auctoribus in præcipua ad Christianæ explanatio doctrinæ: quam
 quam.

quamuis inusitata esset & noua; habuit tamē progres-
sus opinione maiores; ad ea tam multi uenitare cepe-
runt, ut eos locus quantumuis amplius excludat. Sa-
cro cōiuiuo excepti sunt bis mille amplius, numero du-
plo maiore, quam anno proximo; & quidem è nobili-
bus diuitibusq. Scholas quamquam & bellici tumul-
tus, & annonæ difficultas, & pestilentia grassantis in-
solentia retardare poterant; eæ tamen celebratæ sunt
auditoribus supra ducētis: singulari autē beneficio Dei
factum est, ut cum integras pestilentia familias easq.
multas absumpserit, ad nos tamen non pertinuerit. Iā
communia & quotidiana ne ab huius quidem Collegij
socijs prætermissa sunt. Ciuis criminis nescio cuius no-
tatus infamia, idq. iniuria in animum induxerat eam
notam ferro delere: sed à Sacerdote nostro placatus
& vlciſcendi cogitationem abiecit, & peccata rite con-
fessus Christi corpus accepit. Matrona bonam partē
suarum fortunarum Collegio legauit. Alij alijs donis
muneribusq. templum nostrum locupletarunt.

Paderbonam missi sunt aliqui. quorum fructus is
est potissimus, ut in ijs oris catholica stet religio, & à
reliqua dicecesi hæresis arceatur. Vbi uero barbariem
hanc ueteris Saxonie populus exuat, & Lutherana
purgetur ab hæresi, tum demum spes omnis erit reli-
gionis catholice prorogandæ: sic enim ædis maximæ
clerus nostrorum aduentu & concionibus excitatus
est, ut quamuis prouinciæ caput sanum non sit; quid-
uis tamen perpeti malit, quam ijs assentiri, qui noua
dogmata nouasque religiones inducunt. Nuper noui
Canonici cum in comit ijs prouincialibus Fidem eiuſa-

re Catholicam vrgerentur, non modo tantam maculam in se suscipere noluerunt; sed etiam à pseudo Episcopo, vt concionatores hæreticos eiecturum se ex vrbere reciperet, extorserunt. Fuerunt Paderbone sex, Sacerdotes duo, Magistri totidem, qui laicos quidem & populari, non tamen indecoro docent ornatu, eodem scilicet quo reliqui præceptores externi. Hi cū à docendo destiterint, in eorum locum nostri succedent. quamquam etiā nunc docēdi potestas facta est.

